

Revež terpi z njo vred, in se moti ako misli, de s takim terpljenjem si nebesa služi. — Lenuh, ki je, je svojih rev sam kriv, in bo še odgovor dajal večnemu Sodniku, ko zanikerni hlapec, ki je svoj talent zakopal, namest de bi ga bil na obresti razposodil. Pervi pogoj dobriga kmetovanja je lepa reja živine; kmet, ki tega ne razume, naj gre rakom žvižgat.

(Jadranski Slavjan.)

Splošno razjasnjenje zastran davšin, ktere bi imele nehati brez odškodovanja.

Ukaz 12. septembra 1849 §. 9. podeli deželni komisii pravico skleniti, ali ni morebiti še kaj pod drugimi imeni obstoječih davšin, ktere se imajo po odločbah postave 1. septembra 1848 in patenta 4. marca 1849 za davšine brez plačila odpravljene, spoznati. Kér deželni komisii vse davšine še niso znane, je distriktnim komisijam naloženo, pri opravljanju svojih opravil lastnost vsake davšine na tanjko presoditi in posebno na to gledati: zakaj de je prvič vpeljana bila. De bi te komisijske opravila polajšali, podamo sledeče razjasnjenje v presodbo.

Razun v ukazu 12. septembra 1849 omenjenih davšin bi imele še brez odškodovanja nehati:

1. Vse odrajtvila, ktere so že po poprejšnih postavah overžene bile. Take so desetina od čebel, ktera je bila že po patentu 8. aprila 1755 §. 7. odpravljena; — maje (Maibäume) so bile tudi že v mnogih postavah prepovedane, zato, kér je postavljanje maj borštam zavoljo pokončanja drevja škodljivo.

2. Odrajtvila rib, rakov, polžev, polhov, kun (Marder, edle Marder, Steinmarder), kreguljev (Sperberhühner), gób, divjiga sadja, kostanja, ježic, želoda, polhoviga denarja (Bilichgeld) — i. t. d. Patent 4. marca in ukaz 13. septembra 1849 le imenujeta natorne odrajtvila od kmetijskih pridelkov za odškodovanje, med ktere se gôr imenovane živali in zemljišne sadja ne morejo šteti, torej tudi ne odškodovati.

3. Vsi obertnijski pridelki raznih imén, namreč: kerčmarski denar (Tafferngeld), grés, ječmenova kaša, ajdova kaša, zmes, (Mühlgemische), olje, sir, skuta, pogača, škafi, pepél, vosek, trala za sekati (Hackstock), suhe jabelka in hruške, goveji jeziki (Rindzungen), pleča ali gnati, platno, kruh, pirhi, klobase, skorne iz klobčine, volna i. t. d. Že iména téh odrajtvil dokazujejo, de ne izvirajo iz zaveze podložitva, ampak de so bili večidel iz osebniga podložitva, iz gospóskine sodne oblasti in iz politiskiga oskerbnitva vpeljani. Posebno moramo opomniti, de so gospóske nekđaj privoljenja za obertnije delile, in si zato kako odrajtvalo obertnijskih pridelkov izgovorile, kakor pri mlinarjih, ki so zavoljo mlinarstva zmes, kašo i. t. d. odrajtovali. Take mlinarske odrajtvila je že ukaz notranjo-avstrijskiga poglavarstva 9. decembra 1789 pod številko 5334 overgel.

4. Vse odrajtvila zavoljo foktijskih pravic (Vogtheyrechte). Take odrajtvila so bile zastran foktijskiga varstva vpeljane, in kér je to varstvo že davnej nehalo, kmet pa že dostokrat primoran bil, sam sebe varovati, je prav, de nehajo brez plačila. Take odrajtvila so: foktijski denar (Vogtheygeld), foktiško žito, kakor pšenica, ječmen, réž i. t. d. (Vogtheygetreide), foktiške kokoši, foktiško predivo, foktiški kopuni, foktiške jagneta, denar za foktiške derva (Vogtheyholzgeld), foktiška služba (Vogtheydienst) i. t. d.

5. Vse odrajtvila zastran selskiga gospodarstva (Dorfherrlichkeit). To gospodstvo je obseglo varstvo na semnjih in žegnanjih, volitev in poterjenje županov i. t. d. Med take odrajtvila se štejejo vavptška pra-

vica (Amtmannshafer), davk za volitev župana (Richterwahlgebühr), varstvinu denar za seljša (Schutzgeld von Ansiedlungen), štantni denar na semnjih in žegnanjih (Standgeld), dvorni denar (Hofschilling) i. t. d.

6. Davšine za ceste bi imele tudi nehati brez odškodovanja, zato ker je popravljanje cestá dolžnost soseske. Kar pa brodovine in mostovine zadene, je bilo že govorjeno.

(Konec sledi.)

Sadjoreja v Kočevju.

Kdor sploh Kočevsko kamnito, pusto in nerodovitno zemljo pozná, in vé, de mora več kot trideset jezerov prebivavcov preživiti, se ne bo čudil, de morajo pridni Kočevjarji s svojimi težkimi krošnjami po mestih, tergih in vaséh križem svet hodit, in z mnogoverstnimi kupčijami kruha iskat, kteriga od svoje nerodovitne in za toliko ljudi tudi premajhine deželice ne morejo dobiti.

Kočevjarjev posebna lastnost je pridnost. Dokler možki po ptujih krajih kervave denarje služijo, obdelujejo domá pridne ženske svojo borno zemljo, ktera se kakor mačoha vonder včasi tistim dobra skaže, ki se je pridno deržijo. Sploh je Kočevska zemlja res nerodovitna; posebno za sadje, ktero le tú in tam kaj prida prinese. Vender tudi na Kočevskim ne manjka pridnih sadjorejcev. Sebi, svojim sosedom in nastopnikom vsaj nekoliko živež pomnožiti in prihodke zboljšati, si mendetežko kdo po Kočevji toliko s sadjorejo prizadeva, kakor Andrej Kozler na Kočevski Reki, gruntar in mlinar pod hišno številko 60. On je že pred več leti lepo vertno šolo napravil, in jo z mnogoverstnimi žlahtnimi drevesci napolnil. V njegovi vertni šoli se najdejo mnoge pleména žlahniga in imenitniga sadja, ne le domačiga, ampak tudi ptujiga, postavim, visoke drevesa, pa tudi pertlikovci. On si ni pa le za-se lepe verte zasadi, in puste kraje z drevjem napolnil, ampak skorej celi Reški okolici veliko sadniga drevja zaredil, in ga s cepljenjem požlahnil. Ta pridni vertnar in zares hvale in posnemanja vredni sadjorejec scer še ni ud naše kmetijske družbe, in tudi svetinje, pridnim sadjorejcam namenjene, še ne nosi na persih, gotovo pa zavolj svojih velikih zaslug v vertnaríi in sadjoreji oboje zasluži. Naj bo tedej ime verliga možá drugim imenitnim sadjorejcam naše ljube krajske dežele prišteto. *)

V Getenici 8. aprila 1850.

A. Namre.

Popis Cerkníškiga jezera na Notrajskim.

(Dalje.)

Spomina vredni ste še postranski votlíni Uranja Jama in Suha Doljca.

Uranja Jama za zadnjim jezeram med otoškim Oberham in Bubnarcama je ponosno stoječa pečína, kjer senca ljubitejja naravske lepote o poletni vročini k počitku na mahovo klop kar mično in ugodno vabi. Scer Uranja Jama uljudno sprejémlja gostí, in jim pod kamnito streho s hladno, kakor vledenec čisto vodo streže, — ali kakor hitro se množica jezerskih votlín zdrami in začne jezeru natakati, tudi Uranjo-jamska natakerca serdito gostvavce, ako nočejo utopljeni biti, požene, in le jezeru, milčiku svojimu, vso pazljivost z obilnim natakanjem nakloni.

Druga imenitna postranska votlína je Suha Doljca ravno jezerski vasi nasprot. V njo se kakih osemdeset sežnjev nekoliko navzdol in v nekterih krajih zavoljo

*) Prihodnja podružnica v Kočevju gotovo ne bo pozabila pridnih mož svoje okolice po vrednosti priporočiti. Vred.